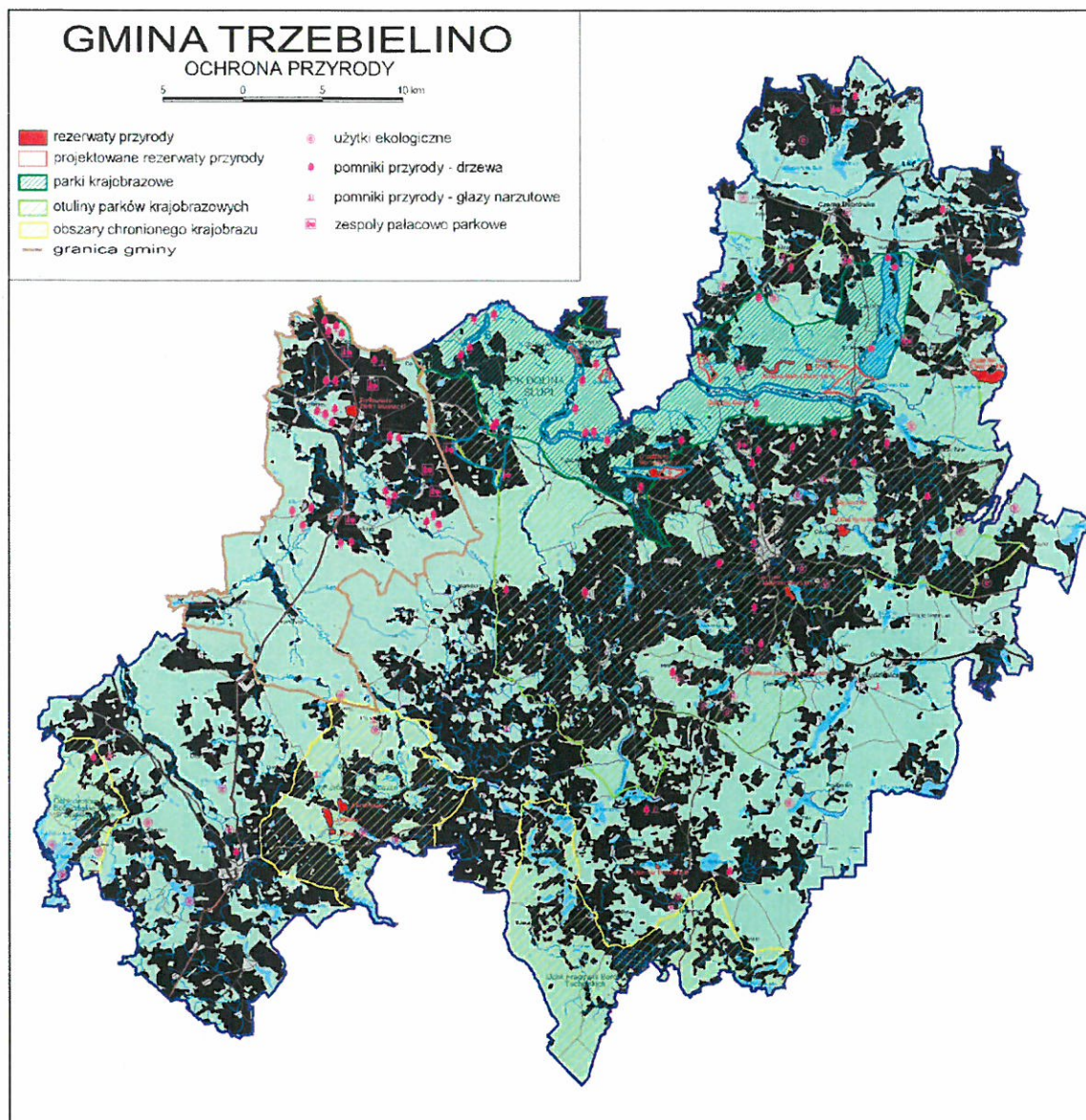

3.6 Przyroda w Gminie Trzebielino

Rysunek 12 Ochrona Przyrody w Gminie Trzebielino

Źródło: materiały udostępnione przez Gminę.

Wyjątkowe walory krajobrazowe Gminy Trzebielino wynikają z różnorodności form rzeźby terenu, obecności terenów podmokłych i dolin rzecznych. Rozległe obszary leśne oraz łąki stwarzają dogodne warunki do bytowania i rozrodu dla wielu gatunków roślin i zwierząt.

Największym bogactwem gminy są lasy – wskaźnik lesistości (ok. 62%) plasuje ją na drugim miejscu wśród gmin powiatu bytowskiego. Dominują różne postacie boru świeżego, głównie z sosną jako gatunkiem panującym. W dolinach rzecznych występują małe fragmenty olsu porzeczkowego, który tworzą olsza czarna, brzoza, porzeczką czerwona i czarna, wierzba szara, kruszyna pospolita, chmiel zwyczajny i różne gatunki paproci. Występują tu również olsy oraz łągi jesionowo-olszowe. Przy południowych i północnych krańcach gminy występują płaty kwaśnej buczyny niżowej z domieszką brzozy, sosny lub dębu bezszypułkowego. Na podmokłych terenach spotkać można bory bagienne z dominacją sosny i domieszką brzozy omszonej.

Dla krajobrazu gminy charakterystyczne są zbiorowiska roślinne związane z torfowiskami, wśród których dominują torfowiska niskie. W pobliżu zbiorników wodnych występują torfowiska niskie zalewowe szuwarowe z takimi gatunkami, jak: pałka szerokolistna i wąskolistna, skrzyp bagienny, manna mielec, szczaw lancetowaty, jeżogłówka rozgałęziona. Dalej od brzegu rozwijają się szuwały turzycowe z turzycą błotną i zaostrzoną, szalejem jadowitym, wiechliną błotną. Przykładem torfowiska niskiego jest obszar występujący niedaleko miejscowości Moczydło, na którym stwierdzono m.in. trzy gatunki storczyków oraz welniankę szerokolistną.

Bogate florystycznie są torfowiska odwodnione, które stanowią łąki ostrożeńiowo-rdestowe z takimi gatunkami jak: ostrożeń błotny i łąkowy, firletka poszarpana, wiaźówka błotna, jaskier rozłogowy oraz storczyki. Obszary te wykorzystywane są rolniczo.

Na obszarach, na których istnieje wysięk wód podziemnych, ukształtowały się torfowiska źródliskowe. Charakterystyczne dla nich są mchy brunatne oraz rośliny kwiatowe: rzeżucha gorzka, turzyca prosowata, gwiazdnica bagienna. Ciągi źródliskowe występują w dolinie Wieprzy oraz w dolinie Broczyny, między miejscowościami Dretyn i Broczyna.

Na obszarze gminy Trzebielino wskutek zasilania opadowego wykształciły się również torfowiska wysokie, gdzie występują licznie gatunki chronione: mech torfowiec (różne gatunki), żurawina błotna, borówka bagienna, bagno zwyczajne, rosiczka okrągłolistna. W zagłębieniach bezodpływowych rozwinęły się torfowiska kontynentalne kotłowe, a w okolicy Trzebielina (na terasie nadzalewowej rzeki Pokrzywnej) wykształciło się torfowisko kopułowe typu bałtyckiego.

Poza zbiorowiskami leśnymi, torfowiskowo-łąkowymi, wodnymi i nadwodnymi, dla krajobrazu przyrodniczego gminy Trzebielino charakterystyczne są również zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne oraz przydrożne. W miejscowościach Trzebielino, Cetyn, Poborowo, Starkowo, Suchorze, Ułiszkowice i Moczydło zachował się częściowo drzewostan dawnych przypałacowych założeń parkowych.

Bogactwo obszarów leśnych sprzyja występowaniu wielu gatunków zwierząt. Rzeki i strumienie stanowią miejsce bytowania ryb – obserwuje się tu liczną populację pstrąga potokowego. Na obszarach leśnych spotkać można: jelenie, sarny, dziki, bociana czarnego, orlika krzykliwego. Leśny odcinek Wieprzy stanowi obszar lęgowy ptaków związanych z rzekami o bystry prądzie: pliszki górskiej, zimorodka, gągoła. Nad wodami Wieprzy, Pokrzywnej i Bystrzenicy spotkać można wydrę.

Zdjęcie 17 Rykowisko

Źródło: materiały udostępnione przez Gminę

Zdjęcie 18 Tama zbudowana przez bobry

Źródło: materiały udostępnione przez Gminę

Na terenie Nadleśnictwa Leśny Dwór wprowadzono strefy ochronne wokół dwóch czynnych gniazd – bociana czarnego oraz kani rudej. Ponadto, ustanowiono trzy dodatkowe strefy ochronne dla stanowisk bociana czarnego, puchacza i kani rudej.

Rozległe tereny leśne sprzyjają licznemu występowaniu zwierząt leśnych. Szczególnie dobre warunki bytowania mają jelenie. Wśród ssaków chronionych na obszarze Gminy występuje wydra oraz bóbr.

3.6.1 Natura 2000

(Źródło: www.natura2000.mos.gov.pl)

W 2004r. na terenie Powiatu Bytowskiego wyznaczone zostały obszary Natura 2000. W granicach gminy Trzebielino znajduje się obecnie jeden obszar specjalnej ochrony ptaków – **Dolina Słupi** (PLB220002). Obszar ten zajmuje powierzchnię 37471,84 ha i obejmuje dorzecze środkowego odcinka rzeki Słupi oraz jej dopływów. Występują tu następujące typy siedlisk wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- jeziora lobeliowe;
- starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami *Nymheion*, *Potamion*;
- naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne;
- nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis*;
- zmiennowilgotne łąki trzęślicowe;
- ziołorośla górskie i zarośla nadrzeczne;
- niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie;
- torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe);
- torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji;
- torfowiska przejściowe i trzęsawiska;
- obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*;
- źródła wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*;
- kwaśne buczyny;
- żyzne buczyny;
- bory i lasy bagienne;
- łągi wierzbowe, topolowe, olsowe i jesionowe.

Gatunki, których dotyczy postanowienia Dyrektywy Rady – ptasia (79/409/EWG) i siedliskowa (92/43/EWG), przedstawione zostały poniżej (Tabela 26).

Tabela 26 Gatunki wymienione w Dyrektywie Ptasiej i Siedliskowej

Kategoria/podstawa ochrony	Gatunki
Ptaki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG	bocian czarny, bocian biały, trzmielojad, kania czarna, kania ruda (obszar łęgowy), bielik, błotniak stawowy, błotniak łąkowy, rybołów (obszar łęgowy), derkacz, żuraw, rybitwa rzeczna, puchacz, lelek (obszar łęgowy), zimorodek, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, lerka, świergotek polny, jarzębata, muchołówka mała, gąsiorek
Ptaki migrujące nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG	perkoz dwuczuby, czernica, gagoł (obszar łęgowy), nurogęs (obszar łęgowy), samotnik, brodziec piskliwy (obszar łęgowy), pliszka górską, zniczek, pelzacz ogrodowy, orzechówka, kulczyk
Ssaki wymienione z Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG	wydra
Płazy i gady wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG	traszka grzebieniasta
Ryby wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG	minóg strumieniowy, łosoś atlantycki, różanka

Źródło: www.natura2000.mos.gov.pl

Zidentyfikowano następujące zagrożenia antropogeniczne dla tego obszaru: zanieczyszczenie wód ściekami komunalnymi i rolniczymi, niekontrolowana presja turystyczno-rekreacyjna, w tym presja osadnicza.

Na podstawie wyników inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej w latach 2006 i 2007 organizacje pozarządowe, wojewódzkie zespoły specjalistyczne we współpracy z Ministerstwem Środowiska, dokonały wyboru miejsc występowania siedlisk przyrodniczych i ostoj gatunków, które mogą być potencjalnie włączone do sieci Natura 2000 jako specjalne obszary ochrony siedlisk. Na obszarze Gminy Trzebielino wytypowano jeden taki obszar – **Torfowisko Trzebielińskie**. Zidentyfikowane obszary wymagają dopracowania zarówno pod względem zasięgu jak i opisu wartości przyrodniczych wykazywanych w standardowych formularzach danych (SDF). Przygotowanie ostatecznych projektów obszarów siedliskowych - map i SDF zostało powierzone 16 wojewódzkim zespołom specjalistycznym, działającym przy wojewódzkich konserwatorach przyrody. Prace te mają się zakończyć w 2008 r., a przekazanie listy obszarów do Komisji Europejskiej nastąpi w pierwszym kwartale 2009 r.

3.6.2 Rezerваты

Zdjęcie 19 Rezerwat Przyrody Torfowisko Zieliń Miastecki

Źródło: materiały udostępnione przez Gminę

i Nr 130 poz. 1087) ustanowiony został plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Torfowisko Zieliń Miastecki” (Rozporządzenie Nr.84 / 06 Wojewody Pomorskiego z dnia 19 września 2006 r.).

Na terenie gminy Trzebielino utworzony został jeden rezerwat przyrody – **Torfowisko Zieliń Miastecki** (Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z 21.09.1981r., Monitor Polski Nr 26, poz. 231). Jest to rezerwat florystyczno-torfowiskowy o powierzchni 46,5 ha, którego przedmiotem ochrony jest torfowisko przejściowe i zarastające oczka dystroficzne będących stanowiskami rzadkich i chronionych roślin wodnych i torfowiskowych. Teren, na którym znajduje się rezerwat jest własnością Skarbu Państwa, w zarządzie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Trzebielino. Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92 poz. 880, z 2005 r. Nr 113 poz. 954

3.6.3 Pomniki przyrody

Zdjęcie 20 Glaz narzutowy

Źródło: materiały udostępnione przez Gminę

Na terenie gminy Trzebielino ustanowionych zostało 77 pomników przyrody ożywionej, którymi są pojedyncze drzewa lub ich grupy. W tabeli poniżej znajduje się zestawienie tychże pomników (Tabela 27).

Tabela 27 Pomniki przyrody ustanowione na terenie Gminy Trzebielino

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Lokalizacja
1.	Dąb szypułkowy, obw. 5.30 m	Poborowo	Poborowo przy drodze
2.	Glaz narzutowy, obw. 14.1 m, wys. 1.3 m	Uliszkowice	1.5 km w kierunku północno-wschodnim od Uliszkowic
3.	Dąb szypułkowy, obw. 6.30 m, wys. 30 m	Poborowo	Przy drodze od Cetynia
4.	Dąb szypułkowy, obw. 5.50 m, wys. 26 m	Gumieniec	Przy suszarni
5.	Dąb szypułkowy, obw. 5.03 m, wys. 26 m	Zieliń	Przy zabudowaniach Pana Kępy
6.	Aleja drzew – 39buków	Zieliń	Droga od dawnego

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Lokalizacja
	pospolitych o obw. od 2.44 do 4.8 m, wys. Od 21 do 26 m		PGR do stacji PKP
7.	Jesion wyniosły, obw. 3.95 m, wys. 25 m	Zieliń	Przy budynku biurowym byłego PGR
8.	Jesion wyniosły, obw. 3.15 m, wys. 25 m	Zieliń	Przy budynku biurowym byłego PGR
9.	Klon zwyczajny, obw. 3.20 m, wys. 28 m	Trzebielino	Park dworski
10.	Dąb szypułkowy, obw. 4.09 m, wys. 27 m	Trzebielino	Park dworski
11.	Lipa drobnolistna, obw. 4.5 m, wys. 26 m	Trzebielino	Park dworski
12.	Lipa drobnolistna, obw. 4.58 m, wys. 32 m	Trzebielino	Park dworski
13.	Buk pospolity, obw. 4.16 m, wys. 30 m	Trzebielino	Park dworski
14.	Dąb szypułkowy, obw. 4.03 m, wys. 30 m	Trzebielino	Park dworski
15.	Lipa drobnolistna obw. 3.65, wys. 31 m	Trzebielino	Park dworski
16.	Jesion wyniosły, obw. 3.62 m, wys. 28 m	Trzebielino	Park dworski
17.	Lipa drobnolistna obw. 4.2, wys. 28 m	Trzebielino	Park dworski
18.	Jesion wyniosły, obw. 4.35 m, wys. 27 m	Trzebielino	Park dworski
19.	Jesion wyniosły, obw. 4.0 m, wys. 28 m	Trzebielino	Park dworski
20.	Olsza szara, obw. 3.28 m, wys. 26 m	Trzebielino	Park dworski
21.	Dąb szypułkowy, obw. 4.3 m, wys. 25 m	Trzebielino	Przy szosie Suchorze-Miastko i starym młynie na wprost parku podworskiego
22.	Grupa 3 dębów szypułkowych o obw. 3.45, 3.50, 4.50 m i wys. 26, 27 i 28 m	Trzebielino	Od szosy Suchorze-Miastko drogą gruntową ok. 200 m, za mostem 800 m na zachód
23.	Buk pospolity, obw. 3.55 m, wys. 29 m.	Cetyń	Park dworski
24.	Buk pospolity, obw. 3.25 m, wys. 27 m.	Cetyń	Park dworski
25.	Grupa dwóch lip, o obw. 3.40 i 3.50 m, wys. 28 m.	Cetyń	Park dworski

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Lokalizacja
26.	Dąb szypułkowy, obw. 3.55 m, wys. 25 m.	Cetyń	Przy pałacu
27.	Lipa drobnolistna, obw. 3.30 m, wys. 27 m.	Cetyń	Przy pałacu
28.	Jesion wyniosły, obw. 2.80 m, wys. 25 m.	Cetyń	Przy kościele
29..	Klon zwyczajny, obw. 4.12 m, wys. 22 m.	Cetyń	Przy kościele
30.	Dąb szypułkowy, obw. 3.00 m, wys. 30 m.	Cetyń	Park za kościołem
31.	Lipa drobnolistna, obw. 3.70 m, wys. 26 m.	Cetyń	Park za kościołem
32.	Dąb szypułkowy, obw. 2.90 m, wys. 27 m.	Cetyń	Park za kościołem
33.	Dąb szypułkowy, obw. 3.78 m, wys. 26 m.	Cetyń	Park za kościołem
34.	Dąb szypułkowy, obw. 4.40 m, wys. 28 m.	Cetyń	Przy gorzelni
35.	Grupa 2 dębów szypułkowych, obw. 4.30 i 3.80 m, wys. 25 i 24 m.	Cetyń	Łąki na zachód od kościoła
36.	Buk pospolity, obw. 3.8 m, wys. 24 m	Uliszkowice	park
37.	Klon jawor purpurowy, obw. 3.0 m, wys. 30 m.	Uliszkowice	Park
38.	Jesion wyniosły, obw. 3.0 m, wys. 23 m	Uliszkowice	Park
39.	Dąb czerwony, obw. 4.95 m, wys. 28 m.	Moczydło	Park
40.	Grupa 3 lip drobnolistnych o obw. 3.2, 3.5, 4.1 m, wys. 30, 32, 30 m.	Moczydło	Park
41.	Grupa 2 grabów pospolitych, obw. 2.0, 2.6 m, wys. 21, 22 m	Moczydło	Park
42.	Lipa drobnolistna, obw. 3.65 m, wys. 30 m	Objezierze	Przy budynku biurowym byłego PGR
43.	Lipa drobnolistna, obw. 3.45 m, wys. 28 m	Objezierze	Przy budynku biurowym byłego PGR
44.	Buk pospolity, obw. 3.16 m, wys. 28 m	Objezierze	Przy budynku biurowym byłego PGR
45.	Dąb szypułkowy, obw. 2.25 m, wys. 24 m	Objezierze	Przy budynku biurowym byłego PGR
46.	Grupa 2 lip drobnolistnych, obw. 6.7 i 3.2 m, wys. 25 m	Objezierze	Przy budynku biurowym byłego

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Lokalizacja
			PGR
47.	Dąb szypułkowy, obw. 4.77 m, wys. 28 m	Suchorze	Przy pałacu
48.	Dąb szypułkowy, obw. 4.20 m, wys. 27 m	Suchorze	Przy pałacu
49.	Dąb szypułkowy, obw. 3.94 m, wys. 28 m	Suchorze	Przy stawie i pałacu
50.	Dąb szypułkowy, obw. 4.30 m, wys. 27 m	Suchorze	Przy stawie i pałacu
51.	Dąb szypułkowy, obw. 4.60 m, wys. 26 m	Suchorze	Przy stawie i pałacu
52.	Dąb szypułkowy, obw. 3.65 m, wys. 28 m	Suchorze	Przy pałacu
53.	Dąb szypułkowy, obw. 6.00 m, wys. 27 m	Suchorze	Przy drodze Słupsk-Miastko, około 100 m za skrzyżowaniem od Bytowa
54.	Lipa drobnolistna, obw. 4.2 m, wys. 26 m	Suchorze	Przy skrzyżowaniu drogi Miastko- Słupsk z drogą do Bytowa, przy świetlicy byłego PGR
55.	Jesion wyniosły, obw. 3.75m, wys. 28 m	Suchorze	W pobliżu kościoła i szkoły
56.	Lipa drobnolistna, obw. 5.4 m, wys. 32 m	Trzebielino	Przy Ośrodku Zdrowia
57.	Lipa drobnolistna, obw. 3.4 m, wys. 32 m	Trzebielino	Przy Ośrodku Zdrowia
58.	Klon zwyczajny, obw. 4.2 m, wys. 28 m	Trzebielino	Przy Ośrodku Zdrowia
59.	Dąb szypułkowy, obw. 4.24 m, wys. 26 m	Starkowo	Przy zabudowaniach byłego PGR
60.	Lipa drobnolistna, obw. 3.84 m, wys. 25 m	Starkowo	Przy zabudowaniach byłego PGR
61.	Dąb szypułkowy, obw. 4.24 m, wys. 25 m	Starkowo	Przy zabudowaniach byłego PGR
62.	Dąb szypułkowy, obw. 4.13 m, wys. 24 m	Starkowo	Przy zabudowaniach byłego PGR
63.	Dąb szypułkowy, obw. 4.35 m, wys. 26 m	Starkowo	Przy zabudowaniach byłego PGR
64.	Dąb szypułkowy, obw. 5.13 m, wys. 26 m	Starkowo	Przy zabudowaniach byłego PGR
65.	Dąb szypułkowy, obw. 4.47 m, wys. 26 m	Starkowo	Przy zabudowaniach byłego PGR
66.	Dąb szypułkowy, obw. 4.10 m, wys. 26 m	Poborowo	Park dworski
67.	Dąb szypułkowy, obw. 5.4 m, wys. 28 m	Poborowo	Park dworski

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Lokalizacja
68.	Dąb szypułkowy, obw. 4.4 m, wys. 26 m	Poborowo	Park dworski
69.	Dąb szypułkowy, obw. 4.3 m, wys. 26 m	Poborowo	Park dworski
70.	Dąb szypułkowy, obw. 5.10 m, wys. 25 m	Poborowo	Park dworski
71.	Buk zwyczajny purpurowy, obw. 3.6 m, wys. 24 m	Poborowo	Park dworski
72.	Dąb szypułkowy, obw. 5.30 m, wys. 25 m	Poborowo	Park dworski
73.	Dąb szypułkowy, obw. 3.80 m, wys. 25 m	Poborowo	Park dworski
74.	Dąb szypułkowy, obw. 4.80 m, wys. 26 m	Poborowo	Park dworski
75.	Dąb szypułkowy, obw. 4.50 m, wys. 26 m	Poborowo	Park dworski
76.	Grupa drzew: jesion wyniosły, obw. 3.05 m, wys. 23 m; dąb szypułkowy obw. 2.8 m wys. 26 m	Poborowo	Park dworski
77.	Grupa 3 dębów szypułkowych, obw. 4.71, 4.2, 3.78, wys. 30, 31 i 31m	Poborowo	Park dworski

Źródło: opracowanie własne na podstawie POŚ 2004-2006

3.6.4 Użytki ekologiczne

Na terenie Gminy Trzebielino znajduje się jeden użytek ekologiczny ustanowiony Uchwałą Rady Gminy w Trzebielinie Nr 65/XVI/99 z dnia 24 listopada 1999 r. Użytek ekologiczny obejmuje powierzchnię 2,93 ha w obrębie Leśnictwa Trzcinnio na części działki nr 161 oraz cztery przyjęte uchwałą Nr 80/ XVII/2004:

- o pow. 8,08 ha w obrębie Leśnictwa Bożanka;
- o pow. 2,48 ha w obrębie Leśnictwa Tursko;
- o pow. 2,7 ha w obrębie Leśnictwa Trzcinnio;
- o pow. 0,31 ha w obrębie Leśnictwa Dretyń.

3.6.5 Obszar chronionego krajobrazu

Na terenie gminy Trzebielino został ustanowiony niewielki Obszar Chronionego Krajobrazu „Źródłowy obszar rzek Brdy i Wieprzy na wschód od miastka”. zlokalizowany jest on w południowej części gminy i obejmuje Górę Straconkę. Obszar ten ustanowiony został 8 grudnia 1981r. na mocy Uchwały nr X/42/81 WRN w Słupsku w celu zachowania szczególnych walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

3.7 Realizacja polityki ekologicznej Gminy w latach 2004 – 2007

W rozdziale tym przedstawiony zostanie wpływ realizacji Programu Ochrony Środowiska w latach 2004-2006 na osiągnięcie zamierzonych celów w aspekcie poprawy stanu poszczególnych komponentów środowiska. Powyższy dokument zawiera zarówno zadania nieinwestycyjne – przeważnie krótkoterminowe lub o charakterze ciągłym, jak i inwestycyjne – długoterminowe, których termin realizacji w większości przypadków mija w 2010 roku. Zadania te, oraz zadania o charakterze ciągłym zostały uwzględnione w harmonogramie realizacji zadań niniejszego dokumentu.

Tabela 28 Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska w Gminie Trzebielino

Wyszczególnienie	J. m.	2004	2005	2006
EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ				
Gospodarka ściekowa i ochrona wód, sieć kanalizacyjna				
odprowadzająca ścieki	km	4,1	0,1	0
Gospodarka wodna				
sieć wodociągowa	km	7,9	0	0
NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WG KIERUNKÓW INWESTOWANIA				
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej wg kierunków inwestowania				
ogółem	tys. zł	524,0	0	0
ujęcia i doprowadzenia wody	tys. zł	524,0	0	0
Gospodarka ściekowa i ochrona wód				
ogółem	tys. zł	655,0	8,0	0
sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki	tys. zł	655,0	8,0	0

Źródło: GUS Warszawa, Rocznik Statystyczny 2005, 2006, 2007

Główne kierunki inwestowania to gospodarka wodna i ochrona wód – budowa sieci wodociągowych, gospodarka ściekowa - modernizacja oczyszczalni ścieków.

3.7.1 Ochrona wód

Zadania z zakresu ochrony wód mają charakter długoterminowy lub ciągły. W ramach zadania nr 1 „Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej” zakończono budowę w 2004r. sieci wodociągowej Starkowo-Starkówko wraz z przyłączami wodociągowymi (293 690,75 tys. zł) oraz sieć wodociągową Cetyń-Poborowo-Owczary z przyłączami wodociągowymi (259 879,46 tys. zł). W 2004r. w miejscowości Starkowo wybudowano kanalizację sanitarną (637 771,92 tys. zł), a w 2007 wodociąg w Suchorzu (130 000 tys. zł.). Inwestycje te zrealizowano ze środków z funduszu SAPARD oraz ze środków własnych. W ramach zadania nr 2 „Modernizacja i rozbudowa istniejących oczyszczalni ścieków” wykonano dokumentację dla rozbudowy oczyszczalni Zielin.

Tabela 29 Stopień realizacji zadań z zakresu ochrony wód

Lp.	Zadanie	Planowany termin realizacji	Stopień realizacji
1.	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej na terenie całej gminy	2004-2010	y
2.	Modernizacja i rozbudowa istniejących oczyszczalni ścieków	2004-2010	y
3.	Inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych	Zadanie ciągle	y
4.	Kontrola sposobu składowania nawozów i obornika na terenie gospodarstw rolnych	Zadanie ciągle	y
5.	Nadzór nad wydawanymi decyzjami lokalizacyjnymi w zakresie gospodarki wodno – kanalizacyjnej,	Zadanie ciągle	y

Oznaczenia: x - zadanie zrealizowane, y – zadanie w trakcie realizacji, z – zadanie niezrealizowane

Źródło: opracowanie własne

3.7.2 Ochrona powietrza

W ramach zadań z obszaru ochrony powietrza, całkowicie zrealizowano zadanie nr 4 „Dokonanie przeglądu obiektów i budynków użyteczności publicznej znajdujących się na terenie gminy w celu oceny możliwości zastosowania w nich energooszczędnych urządzeń i oświetlenia”. Ponadto, wspierane były przedsięwzięcia dotyczące korzystania z ekologicznych źródeł energii w gospodarstwach indywidualnych – prowadzono akcje informacyjne o możliwości skorzystania z pomocy finansowej oraz technicznej.

Tabela 30 Stopień realizacji zadań z zakresu ochrony powietrza

Lp.	Zadanie	Planowany termin realizacji	Stopień realizacji
1.	Uświadomienie społeczności o możliwości wykorzystania paliw przyjaznych środowisku oraz szkodliwego oddziaływania na życie i zdrowie ludzi spalania odpadów w piecach domowych, a w szczególności tworzyw sztucznych	2004-2010	y
2.	Dokonanie przeglądu budynków użyteczności publicznej na terenie gminy w celu oceny możliwości przeprowadzenia działań modernizacyjnych (ocieplenia, wymiana lub naprawa stolarki okiennej i drzwiowej, usprawnienie sieci wewnętrznej centralnego ogrzewania).	2005	y
3.	Wykonanie działań termomodernizacyjnych w gminnych obiektach i budynkach użyteczności publicznej.	2005-2010	y
4.	Dokonanie przeglądu obiektów i budynków użyteczności publicznej znajdujących się na terenie gminy w celu oceny możliwości zastosowania w nich energooszczędnych urządzeń i oświetlenia.	2005	z
5.	Wykonanie modernizacji w gminnych obiektach i budynkach użyteczności publicznej w celu uzyskania	2005-2010	y

Lp.	Zadanie	Planowany termin realizacji	Stopień realizacji
	oszczędności energii.		
6.	Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne.	2006	y
7.	Dokonanie przeglądu źródeł i sieci przesyłu ciepła mającego na celu ocenę możliwości ich modernizacji.	2005	z
8.	Oszacowanie zasobów odnawialnych źródeł energii w gminie	2005	z
9.	Wyznaczenie i uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów preferowanych do rozwijania infrastruktury energetycznej opartej na źródłach odnawialnych.	2005	z
10.	Dokonanie oceny możliwości wykorzystania gruntów o klasie VI i V pod uprawę roślin energetycznych.	2006	z
11.	Dokonanie przeglądu budynków użyteczności publicznej w celu oceny możliwości wymiany kotłowni na kotłownie wykorzystujące biopaliwa.	2005	z
12.	Wymiana w budynkach użyteczności publicznej kotłowni na kotłownię na biopaliwa	2006-2010	z
13.	Prowadzenie akcji uświadamiających korzyści z wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także informujących o możliwościach skorzystania z pomocy finansowej oraz technicznej.	Zadanie ciągłe	x
14.	Stworzenie systemu zachęt do budowy i modernizacji kotłowni wykorzystujących paliwa „przyjazne” środowisku.	Zadanie ciągłe	y

Oznaczenia: x - zadanie zrealizowane, y – zadanie w trakcie realizacji, z – zadanie niezrealizowane

Źródło: opracowanie własne

3.7.3 Ochrona gleb

Zadania z zakresu ochrony gleb mają na celu wdrożenie zasad ochrony różnorodności biologicznej na terenach użytkowanych rolniczo, zmniejszenia powierzchni gruntów odłogowych, zwiększenia zasobów leśnych i zmniejszenie prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i ciągłego zalewania łąk oraz rozwój rolnictwa ekologicznego.

Wszystkie zadania z zakresu ochrony gleb mają charakter ciągły – realizowane są na bieżąco.

Tabela 31 Stopień realizacji zadań z zakresu ochrony gleb

Lp.	Zadanie	Planowany termin realizacji	Stopień realizacji
1.	Zachowanie śródpolnych zadrzewień, zakrzaczeń, kompleksów leśnych i nieużytków podmokłych jako ważnych elementów funkcjonalnych struktury ekologicznej i obiektów warunkujących	Zadanie ciągłe	y

Lp.	Zadanie	Planowany termin realizacji	Stopień realizacji
	utrzymanie odpowiedniego poziomu wód gruntowych na obszarach rolniczych.		
2.	Zalesianie gruntów nieprzydatnych do produkcji rolniczej lub zdegradowanych	Zadanie ciągłe	y
3.	Utrzymanie i odbudowa urządzeń melioracyjnych	Zadanie ciągłe	y
4.	Wdrażanie i upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej	Zadanie ciągłe	y
5.	Wspieranie i promowanie rolnictwa ekologicznego	Zadanie ciągłe	y
6.	Zakazanie lub ograniczenie stosowania środków ochrony roślin stwarzających zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt i środowiska.	Zadanie ciągłe	y

Oznaczenia: x - zadanie zrealizowane, y – zadanie w trakcie realizacji, z – zadanie niezrealizowane

Źródło: opracowanie własne

3.7.4 Ochrona kopalin

Głównym celem realizacji zadań z zakresu ochrony kopalin jest prowadzenie stałego monitoringu eksploatacji złóż, eliminacja „dzikich” wyrobisk oraz rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.

Tabela 32 Stopień realizacji zadań z zakresu ochrony kopalin

Lp.	Zadanie	Planowany termin realizacji	Stopień realizacji
1.	Uwzględnienie w studiach uwarunkowań i planach zagospodarowania przestrzennego wszystkich znanych złóż w granicach ich udokumentowania wraz z zapisami o ochronie ich obszarów przed trwałym zainwestowaniem.	2005	y
2.	Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	Zadanie ciągłe	y

Oznaczenia: x - zadanie zrealizowane, y – zadanie w trakcie realizacji, z – zadanie niezrealizowane

Źródło: opracowanie własne

3.7.5 Ochrona różnorodności przyrodniczej

W ramach obszaru ochrony różnorodności przyrodniczej zrealizowano zadanie dotyczące ochrony jezior lobeliowych – zidentyfikowano zagrożenia, jego stopień, przeanalizowano sytuację prawną, czego efektem jest przygotowanie planu działań na rzecz ratowania i ochrony tych ekosystemów.

Tabela 33 Stopień realizacji zadań z zakresu ochrony różnorodności przyrodniczej

Lp.	Zadanie	Planowany termin realizacji	Stopień realizacji
1.	Wprowadzenie skutecznej ochrony ekosystemów wodno-błotnych - wzmocnienie ochrony jezior lobeliowych.	2005	z

	dolin rzecznych oraz innych cennych form ochrony przyrody		
2.	Zwiększenie powierzchni terenów objętych ochroną prawną oraz wzmocnienie ciągłości i spójności przestrzennej systemu obszarów chronionych w granicach gminy i w szczególności - uwzględnienie koncepcji systemu europejskiej sieci obszarów chronionych NATURA 2000	2006	y
3.	Promowanie racjonalnych sposobów turystycznego udostępniania terenów parków krajobrazowych (preferencja dla turystyki kwalifikowanej i specjalistycznej - w tym przyrodoznawczej).	Zadanie ciągłe	y

Oznaczenia: x - zadanie zrealizowane, y – zadanie w trakcie realizacji, z – zadanie niezrealizowane

Źródło: opracowanie własne

3.7.6 Edukacja ekologiczna

Zdjęcie 21 Przykład nowo wybudowanej infrastruktury turystycznej

Źródło: materiały udostępnione przez Gminę

Edukacja przyrodniczo-ekologiczna prowadzona jest głównie wśród dzieci i młodzieży. Cyklicznie organizowane są prelekcje na tematy ekologiczne w szkołach różnego szczebla kształcenia. Młodzież bierze czynny udział w corocznej akcji „Sprzątanie Świata”. Ze środków WFOŚiGW wykonanych zostało 11 tablic informacyjnych, natomiast z dofinansowania przekazanego przez Urząd Marszałkowski wybudowana została infrastruktura turystyczna (wiaty).

Nadleśnictwo Dretyn jest organizatorem obchodów Święta Drzewa w leśnym Parku

w Dretyniu, podczas których uczniowie szkół podstawowych uczestniczą w konkursach wiedzy o lesie, a także sadzą drzewa w parku. Pracownicy Nadleśnictwa prowadzą działalność edukacyjną wśród dzieci i młodzieży okolicznych szkół m.in. jako opiekunowie terenowi, służący pomocą merytoryczną w organizowanym od kilku lat przez RDLP w Szczecinku konkursie "Poznajemy las".

Koło SITLiD przy Nadleśnictwie organizuje konkursy: plastyczny "Las i jego mieszkańcy" i literacki pod tytułem "Chrońmy nasze lasy" o tematyce przyrodniczej dla dzieci i młodzieży.

Na terenie Nadleśnictwa Leśny Dwór wybudowana została ścieżka edukacyjna, prezentująca zasady gospodarki leśnej. Razem ze ścieżką powstała w pomieszczeniach Nadleśnictwa sala edukacyjna, w której zgromadzono historyczne i współczesne informacje, narzędzia i eksponaty z dziedziny leśnictwa. Na końcu ścieżki powstało Arboretum im. Romana Manikowskiego, służące poszerzeniu wiedzy z zakresu botaniki.

Nadleśnictwo Leśny Dwór współpracuje z wieloma szkołami znajdującymi się w granicach administracyjnych nadleśnictwa – organizowane są spotkania z uczniami, nauczycielami, fundowana jest prasa przyrodnicza.

3.8 Analiza SWOT aktualnego stanu środowiska

Przedstawiona analiza stanu aktualnego środowiska Gminy Trzebielino charakteryzuje jego mocne i słabe strony oraz pozwala na identyfikację potencjalnych szans i zagrożeń (Tabela 34). Listy tych czynników przedstawione zostały poniżej w ujęciu tabelarycznym. Analiza powiązań między grupami tych czynników polega na odpowiedzi na poniższe pytania i przyporządkowanie jej wartości liczbowej (0 przy braku oddziaływania, 2 gdy oddziaływanie jest słabe lub 5 w przypadku oddziaływania silnego):

- czy dana szansa wzmacnia daną silną stronę?
- czy dana szansa pozwala zniwelować daną słabość?
- czy dane zagrożenie niweluje daną silną stronę?
- czy dane zagrożenie uwypukla daną słabość?

Odpowiedzi na powyższe pytania (suma „punktów” dla każdej szansy i zagrożenia) pozwalają zidentyfikować tzw. silne powiązania – obszary problemowe, w których należy rozpocząć poszukiwanie rozwiązań.

Tabela 34 Analiza SWOT aktualnego stanu środowiska

		MOCNE STRONY						SŁABE STRONY								
		Warunki przyrodnicze: wysoki wskaźnik lesistości i bioróżnorodność	Rolniczy charakter gminy	Brak przemysłu zanieczyszczającego środowisko	Bardzo dobra jakość powietrza	Wysokie walory krajobrazowe	SUMA	Niski stopień skanalizowania i zwodociagowania gminy	Niska klasa (III) czystości wód podziemnych	Słaba edukacja ekologiczna	Mало wytyczonych tras turystycznych i edukacyjnych	Zjawisko „niskiej emisji”	Azbestowe pokrycia dachowe	Brak monitoringu wód	SUMA	
SZANSE	Budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej	2	0	0	0	0	2	5	5	0	0	0	0	0	10	
	Modernizacja oczyszczalni ścieków	2	0	0	0	0	2	5	5	0	0	0	0	0	10	
	Wyznaczenie tras i szlaków turystycznych	0	0	0	0	5	5	0	0	2	5	0	0	0	7	
	Rozwój turystyki, agroturystyki i zaplecza dla rekreacji	5	5	2	2	5	19	2	2	2	5	0	0	2	13	
	Rolnictwo ekologiczne	2	5	5	5	2	19	0	2	5	0	0	0	0	7	
	Dostępność zewnętrznych środków na ochronę środowiska	5	2	2	5	5	19	5	5	2	2	2	5	5	26	
	Edukacja ekologiczna społeczeństwa	5	0	0	5	5	15	0	2	5	2	5	5	2	21	
	Ochrona przyrody	5	2	2	2	2	13	0	0	2	2	0	0	2	6	
	SUMA	26	14	11	19	24		17	21	19	16	7	10	11		
ZAGROŻENIA	Brak wystarczających środków własnych	0	2	0	5	2	9	5	2	5	5	5	5	5	32	
	Wzrost niekontrolowanego ruchu turystycznego	5	0	0	2	5	12	0	2	2	2	0	0	2	8	
	Brak sieci kanalizacyjnej i wodociągowej	2	0	0	0	0	2	5	5	0	0	0	0	0	10	
	Wzrastający ruch pojazdów kołowych	5	0	0	5	2	12	0	2	2	5	0	0	0	9	
	Dewastacja środowiska przez pseudo turystów	5	0	0	2	5	12	0	2	5	2	0	0	2	11	
	Niekontrolowane pozyskiwanie surowców	2	0	0	0	5	7	0	2	2	0	0	0	0	4	
	SUMA	19	2	0	14	19		10	15	16	14	5	5	9		

Oznaczenia: 0 – brak oddziaływania, 2 – oddziaływanie słabe, 5 – silne oddziaływanie.

Źródło: opracowanie własne

Największym walorem Gminy Trzebielino są jej wyjątkowe warunki przyrodnicze: wysoki wskaźnik lesistości i bioróżnorodności oraz wysokie walory krajobrazowe i bardzo dobra jakość powietrza. Walory te mogą zostać wykorzystane poprzez rozwój turystyki i agroturystyki, rozbudowę małej infrastruktury turystycznej oraz skuteczne pozyskiwania środków zewnętrznych na ochronę środowiska. Szansą na rozwój proekologiczny Gminy jest również rolnictwo ekologiczne, które rozwinąć się może dzięki wysokiej jakości środowiska (bardzo dobra jakość powietrza) oraz brakowi potencjalnych źródeł zanieczyszczenia, jakimi są zakłady przemysłowe. Zagrożeniem dla wyżej opisanych szans jest głównie działalność człowieka związana z: wzrostem niekontrolowanego ruchu turystycznego, wzrostu ruchu pojazdów kołowych oraz dewastacją środowiska przez pseudo turystów.

Słabymi stronami Gminy są przede wszystkim niski stopień skanalizowania i zwodociągowania, słaba edukacja ekologiczna i mała liczba wytyczonych tras turystycznych i edukacyjnych. Słabą stroną jest również brak monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz hałasu oraz promieniowania elektromagnetycznego, co uniemożliwia bieżącą kontrolę stanu środowiska i jego najcenniejszych walorów. Szansą na niwelację słabych stron jest przede wszystkim dostępność zewnętrznych środków finansowych pozwalających na przeprowadzenie takich inwestycji, jak rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, których realizacja wyłącznie ze środków własnych Gminy z racji wysokości kosztów nie jest możliwa. Ponadto, szanse proekologicznego rozwoju Gminy Trzebielino ograniczają zagrożenia wynikające z niewystarczającej i nieskutecznej edukacji ekologicznej, która jest przyczyną takich zjawisk jak: „niska emisja”, spalanie w piecach domowych odpadów, pozyskiwanie surowców naturalnych bez pozwoleń, dewastacja środowiska przez pseudo turystów, czy brak zaangażowania mieszkańców w wymianę azbestowych pokryć dachowych.

Powyższa analiza pozwala na sformułowanie celów Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebielino:

1. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych
2. Utrzymanie bardzo dobrej jakości powietrza na obszarze gminy
3. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców
4. Ochrona walorów przyrody i różnorodności krajobrazowej
5. Zrównoważone wykorzystanie surowców, wody i energii

4 Uwarunkowania zewnętrzne Programu Ochrony Środowiska Gminy Trzebielino

Główne uwarunkowania zewnętrzne dla Gminy Trzebielino w zakresie ochrony środowiska wynikają z programów, planów i strategii wyższego rzędu. Są to przede wszystkim:

1. Polityka Ekologiczna Państwa
2. Ustawa Prawo Ochrony Środowiska oraz ustawy związane z ochroną środowiska przed określonymi uciążliwościami, ustawy sektorowe i ustawy związane z działalnością w środowisku
3. Międzynarodowe zobowiązania Polski w zakresie ochrony środowiska (Traktat Akcesyjny, konwencje, porozumienia)
4. Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015
5. Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2007-2013
6. Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju
7. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego
8. Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014
9. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Bytowskiego 2010

4.1 Cele i zadania wynikające z Polityki Ekologicznej Państwa

W Polityce Ekologicznej Państwa przedstawione zostały cele ogólne o charakterze strategicznym i realizacyjnym, w różnych horyzontach czasowych. Jako oddzielne zagadnienie omówione zostało włączanie aspektów ochrony środowiska do polityk sektorowych takich jak: przemysł i energetyka, transport, rolnictwo, leśnictwo, budownictwo i gospodarka komunalna, zagospodarowanie przestrzenne, turystyka, ochrona zdrowia, handel i działalność obronna. Wskazane zostały przede wszystkim cele i działania, jakie

należy podjąć w ramach programów sektorowych, jako konieczny udział sektorów w realizacji zrównoważonego rozwoju.

Cele ekologiczne zostały ujęte w czterech blokach tematycznych:

- Cele i zadania o charakterze systemowym (przyszłościowy rozwój gospodarczo-społeczny gminy w kontekście ochrony środowiska, w tym systemy zarządzania środowiskowego i włączanie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych, edukacja ekologiczna i udział społeczeństwa w sprawach ochrony środowiska, współpraca ponadlokalna),
- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody (m.in.: ochrona przyrody i krajobrazu, ochrona lasów, ochrona powierzchni ziemi),
- Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii: wykorzystanie energii odnawialnej, kształtowanie stosunków wodnych,
- Jakość środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne: jakość wód, w tym gospodarka wodno-ściekowa, gospodarowanie odpadami (w oparciu o plan gospodarki odpadami), jakość powietrza atmosferycznego, oddziaływanie hałasu, pola elektromagnetycznego, awarie przemysłowe.

Spośród zadań wynikających z Polityki Ekologicznej Państwa (PEP) dla Gminy Trzebielino istotne są:

1. Ograniczenie zużycia energii o 25% do roku 2010, a do roku 2025 o 50% w stosunku do roku 2000, intensyfikacja rozwoju energetyki odnawialnej, do roku 2010 co najmniej podwojenie wykorzystania tej energii w stosunku do roku 2000 w celu zmniejszenia energochłonności gospodarki i wzrostu wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych,
2. Realizacja programów ograniczania wielkości emisji do powietrza ze źródeł przemysłowych i komunalnych,
3. Zapobieganie zanieczyszczeniu słodkich wód powierzchniowych i podziemnych, przywracanie wodom podziemnym i powierzchniowym właściwego stanu ekologicznego (zapewnienie źródeł poboru wody do picia),
4. Łączenie racjonalności ekonomicznej i ekologicznej w wykorzystaniu zasobów gleb, maksymalne zagospodarowanie nieużytków przemysłowych i rekultywacja tzw. starych składowisk w celu ochrony gleb i powierzchni ziemi,
5. Promocja stosowania dobrych praktyk rolniczych jako instrumentu ochrony gleb, upowszechnianie kierunków produkcji rolnej zapewniających zrównoważone ich wykorzystanie (rolnictwo ekologiczne, programy rolno-środowiskowe),
6. Zwiększenie skali rekultywacji i renaturalizacji obszarów zdegradowanych, ochrona gatunków dzikiej flory i fauny, ochrona najbardziej zagrożonych ekosystemów oraz gatunków i ich siedlisk przez tworzenie i powiększanie sieci obszarów chronionych,
7. Prowadzenie edukacji ekologicznej dla zapewnienia akceptacji społecznej dla podejmowanych programów ochrony środowiska,
8. Wzmocnienie proekologicznych zachowań i promocja przyjaznych środowisku postaw konsumenckich.

4.2 Cele i zadania wynikające z Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska 2010

Wojewódzki Program Ochrony Środowiska formułuje problemy ekologiczne występujące w województwie pomorskim, które stanowią podstawę do określenia celów i zadań do wykonania na lata 2007 – 2010 z perspektywą do 2014 roku.

Wśród nich jako istotne z punktu widzenia Gminy Trzebielino należy wymienić:

1. Nadmierna eksploatacja gospodarcza cennych przyrodniczo i wrażliwych obszarów (w tym obszarów Natura 2000), zajmowanie pod infrastrukturę nowych terenów;

2. Nadmierna eksploatacja i fragmentacja siedlisk cennych przyrodniczo, siedlisk wrażliwych gatunków, żywiołowa urbanizacja (również bez planów zagospodarowania przestrzennego);
3. Słaba spójność przyrodniczych obszarów chronionych w zachodniej części województwa oraz niewystarczająca ochrona części cennych walorów przyrodniczych i niewielki przyrost powierzchni objętych ochroną, obszarów o cennych i unikatowych walorach;
4. Przeciętą jakość wód płynących; zagrożenia środowiska ściekami na terenach wiejskich gdzie korzysta się nadal ze zbiorników bezodpływowych (zły stan techniczny);
5. Istniejące zagrożenia dla jakości wód podziemnych (nieczynne, niezamknięte studnie);
6. Brak pełnej informacji o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest;
7. Niewystarczająca wiedza ekologiczna społeczeństwa i związana z nią bierność i niezadko przyzwolenie dla zachowań sprzecznych z zasadami ekologii;
8. Brak zintegrowanego systemu informacyjnego pozwalającego na gromadzenie, przetwarzanie i udostępnianie danych o stanie i jakości środowiska.

4.3 Cele i zadania wynikające z POŚ dla Powiatu Bytowskiego

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Bytowskiego (aktualizacja) określa cele i zadania, których realizacja ma zapewnić zrównoważony rozwój całego powiatu.

Wśród nich jako istotne z punktu widzenia Gminy Trzebielino należy wymienić:

1. Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa
 - edukacja mieszkańców powiatu
 - promocja lokalnych obszarów edukacji ekologicznej
2. Doskonalenie różnorodności przyrodniczej i krajobrazowej
 - przedsięwzięcia związane z ochroną przyrody na terenie powiatu
 - działania związane z rozpowszechnianiem informacji na temat obszarów Natura 2000
3. Wsparcie przedsięwzięć promujących restrukturyzacją istniejących sektorów gospodarki (tworzenie tzw. „zielonych miejsc pracy”)
 - wspieranie przedsiębiorców zainteresowanych rozwojem działań pro-ekologicznych
 - wspieranie przetwórstwa produktów ekologicznych, agroturystyki i innych
4. Zachowanie walorów ekologicznych i rozwój obszarów rolniczych
 - propagowanie ekologicznych metod upraw płodów rolnych
 - przygotowanie oferty turystycznego produktu markowego
5. Promocja i wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych
 - informowanie przedsiębiorców i mieszkańców powiatu o możliwościach i korzyściach wynikających z korzystania z odnawialnych źródeł energii
6. Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej i wodociągowej
 - promocja ekologicznych rozwiązań przydomowych tam gdzie to jest uzasadnione
 - stworzenie programu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych.

5 Cele i zadania Programu Ochrony Środowiska Gminy Trzebielino

5.1 Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

5.1.1 Cel strategiczny

Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalizacja ich wykorzystania

5.1.2 Cele długoterminowe

1. Utworzenie systemu kształtowania i wykorzystania zasobów wodnych
2. Osiągnięcie i utrzymanie właściwych standardów wód powierzchniowych pod względem jakościowym i ilościowym
3. Poprawa jakości wód podziemnych

Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną UE (2000/60/WE) wody podziemne powinny być przydatne do zbiorowego zaopatrzenia ludności w celach konsumpcyjnych i wykorzystywane przez przemysł tylko do produkcji żywności i farmaceutyków. Cel ten powinien zostać osiągnięty do 2015r.

Zgodnie z wymogami Ustawy Prawo Wodne konieczne jest w zlewni Morza Bałtyckiego zapewnienie 75% redukcji ładunku substancji biogenych ze ścieków komunalnych do roku 2015 oraz zaprzestanie odprowadzania do Bałtyku substancji niebezpiecznych do 2011r. Należy ograniczyć zrzuty pozostałych substancji oraz niedopuszczyć do przyrostu ładunku azotu ze źródeł rolniczych.

5.1.3. Cele średniookresowe (2008-2014)

1. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych i powierzchniowych

Kierunki działań:

1. Nadzór nad wydawanymi decyzjami lokalizacyjnymi w zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej
2. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej
3. Poprawa parametrów jakości ścieków odprowadzanych z oczyszczalni gminnych do wód powierzchniowych
4. Modernizacja oczyszczalni ścieków w m. Zielin
5. Dalsza kontrola sposobu składowania nawozów i obornika na terenie gospodarstw rolnych
6. Inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych

5.2. Ochrona powietrza atmosferycznego

5.2.1. Cel strategiczny

Utrzymanie dobrej jakości powietrza na obszarze gminy Trzebielino zgodnie z obowiązującymi standardami

5.2.2 Cele długoterminowe

1. Ograniczenie ilości emitowanych zanieczyszczeń gazowych i pyłowych pochodzących z niskoenergetycznych źródeł ciepła
2. Modernizacja i przebudowa ulic, połączeń komunikacyjnych

5.2.3 Cele średniookresowe (2008-2014)

1. Utrzymanie standardów jakości powietrza

Kierunki działań:

1. Prowadzenie akcji uświadamiających korzyści z wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także informujących o możliwościach skorzystania z pomocy finansowej oraz technicznej
2. Rozwój i modernizacja systemów zaopatrzenia w ciepło z wykorzystaniem nowoczesnych energooszczędnych urządzeń
3. Wymiana w budynkach użyteczności publicznej kotłowni na kotłownię na biopaliwa
4. Realizacja zadań z zakresu drogownictwa (polepszenie stanu nawierzchni dróg)

5.3 Edukacja ekologiczna społeczeństwa

5.3.1 Cel strategiczny

Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców

5.3.2 Cele długoterminowe:

1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców
2. Wyeliminowanie negatywnych zachowań bezpośrednio zagrażających środowisku (np. porzucanie odpadów w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych, wylanie i spuszczenie nieoczyszczonych ścieków bezpośrednio do wód i gleby, spalanie odpadów w paleniskach domowych, dewastacje, nielegalne pozyskiwanie surowców)

5.3.3 Cele średniookresowe (2008-2014)

1. Wykształcenie u mieszkańców postaw i nawyków proekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za stan środowiska
2. Wzrost aktywnego udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji związanych z wykorzystaniem zasobów środowiska

Kierunki działań:

1. Stworzenie i realizacja programu edukacji ekologicznej mieszkańców gminy
2. Aktualizacja ogólnodostępnego, opartego na sieci teleinformatycznej (Internet) systemu informowania społeczeństwa o jakości badanych i ocenianych składników środowiska. Dążenie do zapewnienia dostępności i przystępności informacji oraz jej wymiany, w tym dla potrzeb administracji
3. Finansowe wsparcie inicjatyw proekologicznych, w tym termomodernizacji budynków oraz usuwania azbestowych pokryć dachowych

5.4 Ochrona walorów przyrodniczych i wykorzystanie zasobów przyrody

5.4.1 Cel strategiczny

Ochrona walorów przyrodniczych i różnorodności krajobrazowej

5.4.2 Cele długoterminowe

1. Zachowanie ekosystemów w możliwie naturalnym stanie
2. Ochrona ginących gatunków flory i fauny
3. Tworzenie nowych form ochrony przyrody
4. Tworzenie korytarzy ekologicznych zapewniających spójność obszarów chronionych

5.4.3 Cele średniookresowe (2008-2014)

1. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz powstrzymanie procesu jej utraty
2. Ochrona głównych zbiorników wód podziemnych, racjonalizacja wykorzystania zasobów tych wód
3. Eliminacja nielegalnego pozyskiwania surowców oraz minimalizacja niekorzystnych skutków ich eksploatacji
4. Rekultywacja gleb zdegradowanych

Kierunki działań:

1. Przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczych celem określenia obszarów gminy i elementów jej środowiska wymagających objęcia ochroną
2. Czynny udział w procesie wdrażania sieci Natura 2000, w tym udział w opracowaniu planów ochrony i zarządzania dla tych obszarów
3. Odtwarzanie i wzmacnianie ciągłości korytarzy ekologicznych, w tym szczególnie realizacja przejść dla zwierząt w korytarzach transportowych, a także likwidacja na ciekach wodnych barier migracyjnych dla ryb wędrownych i innych organizmów. Wprowadzanie korytarzy ekologicznych do dokumentów planistycznych
4. Budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej
5. Tworzenie i weryfikacja stref ochronnych dla ujęć wód podziemnych oraz wdrażanie zasad ich ochrony
6. Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych, hałasu i promieniowania elektromagnetycznego

5.5 Ograniczenie materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności

5.5.1 Cel strategiczny

Zrównoważone wykorzystanie surowców, wody i energii

5.5.2 Cele długoterminowe

1. Wdrożenie idei zrównoważonego rozwoju poprzez zmniejszenie zużycia surowców, energii i wody
2. Zmiana wzorców postaw społecznych i konsumpcji na sprzyjające zrównoważonemu rozwojowi
3. Realizacja celów zawartych w Strategii Zrównoważonego Rozwoju oraz Polityce Ekologicznej Państwa

5.5.3 Cele średniookresowe (2008-2014)

1. Wzrost efektywności wykorzystania surowców, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów wodnych i surowców energetycznych wykorzystywanych w gospodarce, w tym:
 - a. Ograniczenie w perspektywie do roku 2010 wodochłonności produkcji przemysłowej o 50% w odniesieniu do roku 1990.
 - b. Zmniejszenie zużycia energii w przeliczeniu na jednostkę krajowego produktu o 25% w roku 2010 w porównaniu z rokiem 2000.
 - c. Zwiększenie udziału produkcji energii odnawialnej w stosunku do tradycyjnych źródeł energii do poziomu, co najmniej 19% w 2015 roku.
 - d. Ograniczenie do roku 2010 materiałochłonności produkcji 50% w stosunku do roku 1990
2. Zapobieganie i ograniczanie powstawania odpadów u źródła
3. Wdrażanie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w regionach wodnych, ograniczającego prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi i ochronę przed skutkami suszy
4. Zmniejszenie energochłonności świadczonych usług oraz konsumpcji

Kierunki działań:

1. Wykonanie działań modernizacyjnych w gminnych obiektach i budynkach użyteczności publicznej w celu uzyskania oszczędności energii
2. Dokonanie przeglądu obiektów i budynków użyteczności publicznej znajdujących się na terenie gminy w celu oceny możliwości zastosowania w nich energooszczędnych urządzeń i oświetlenia
3. Aktywizacja działań w kierunku wykorzystania zasobów odnawialnych źródeł energii
4. Upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznego wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii oraz o możliwościach skorzystania z pomocy finansowej oraz technicznej
5. Racjonalne korzystanie z wód podziemnych, zapewniające zachowanie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem
6. Przeciwdziałanie zabudowywaniu i nadmiernemu uszczelnianiu obszarów retencji wodnej, budowa zbiorników retencyjnych oraz finansowe wspieranie projektów z zakresu zwiększania naturalnej retencji wód (z zachowaniem równowagi stanu ekologicznego rzek)
7. Wspieranie zmian technologicznych zapobiegających powstawaniu odpadów oraz zapewniających ich wykorzystanie w procesach produkcji

6 Harmonogram i koszty realizacji przedsięwzięć w latach 2008-2011

6.1 Zadania nieinwestycyjne

Tabela 35 Zadania nieinwestycyjne

Lp.	Zadania	Szacunkowy koszt realizacji w tys. zł.					Instytucja odpowiedzialna	Źródła finansowania
		2008	2009	2010	2011	razem		
Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych								
1.	Nadzór nad wydawanymi decyzjami	zw	zw	zw	zw		Urząd Gminy	Budżet Gminy
2.	kontrola sposobu składowania nawozów i obornika	zw	zw	zw	zs		Urząd Gminy	Budżet Gminy
3.	Inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych		5	5	5	15	Urząd Gminy	Budżet Gminy
4.	Inwentaryzacja źródeł zrzutu nieczyszczonych ścieków		5	5	5	15	Urząd Gminy	Budżet Gminy
Ochrona powietrza atmosferycznego								
1.	Edukacja i informacja w zakresie wykorzystania źródeł energii odnawialnej i możliwości pozyskania środków na ten cel		5	5	5	15	Urząd Gminy	Budżet Gminy, WFOŚiGW
2.	Stworzenie systemu zachęt do budowy i modernizacji kotłowni wykorzystujących paliwa ekologiczne	zw	zw	zw	zw		Urząd Gminy	Budżet Gminy
Edukacja ekologiczna								
1.	Stworzenie programu edukacji ekologicznej		5	5	5	15	Urząd Gminy	Budżet Gminy, WFOŚiGW
2.	Informacja dot. zagrożeń wynikających ze spalania śmieci		5	5	5	15	Urząd Gminy	Budżet Gminy, WFOŚiGW
3.	Informacja dot. usuwania azbestu		5	5	5	15	Urząd Gminy	Budżet Gminy, WFOŚiGW
Ochrona przyrody i krajobrazu								
1.	Opracowanie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej		10	10		20	Urząd Gminy, Nadleśnictwa	Budżet Gminy, środki własne Nadleśnictw, WFOŚiGW
2.	Ustanowienie nowych obszarów chronionych, przygotowanie dla nich planów ochrony i zarządzania	zw	zw	zw	zw		Urząd Gminy	Budżet Gminy
3.	Tworzenie i weryfikacja stref ochronnych dla ujęć wód podziemnych	zw	zw	zw	zw		Urząd Gminy	Budżet Gminy
4.	Opracowanie planów ścieżek dydaktycznych		15			15	Urząd Gminy, Nadleśnictwa	Budżet Gminy, środki własne Nadleśnictw, WFOŚiGW
Racjonalne wykorzystanie surowców, wody i energii								

Lp.	Zadania	Szacunkowy koszt realizacji w tys. zł.					Instytucja odpowiedzialna	Źródła finansowania
		2008	2009	2010	2011	razem		
1.	Przebieg obiektów użyteczności publicznej (termomodernizacja, zastosowanie energooszczędnych urządzeń i oświetlenia)	zw	zw	zw	zw		Urząd Gminy	Budżet Gminy
Zarządzanie środowiskiem								
1.	Wdrożenie Programu Ochrony Środowiska	zw	zw	zw	zw		Urząd Gminy	Budżet gminy
2.	Opracowanie raportów z realizacji POŚ			8		8	Urząd Gminy	Budżet gminy
3.	Monitoring jakości środowiska		20	20	20	60	Urząd Gminy, Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska	Budżet Gminy, Budżet RZGW, środki UE

„zw” – zadanie własne

6.2 Zadania inwestycyjne

Tabela 36 Zadania inwestycyjne

Lp.	Zadania	Okres realizacji	Odpowiedzialny za realizację	Szacunkowy koszt [zł]	Źródła finansowania
Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych					
1.	Budowa kanalizacji sanitarnej i wodociągu w m. Miszewo, Rumieniec, Myślimierz, Kleszczewo	2008-2010	Wójt	4 300 000	Fundusze UE, Budżet Gminy
2.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Cetyń	2010-2011	Wójt	2 000 000	Fundusze UE, Budżet Gminy
3.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Poborowo	2010-2011	Wójt	2 000 000	Fundusze UE, Budżet Gminy
4.	Budowa kanalizacji sanitarnej i wodociągu w m. Objezierze	2009-2010	Wójt	1 500 000	Fundusze UE, Budżet Gminy
5.	Budowa kanalizacji sanitarnej i wodociągu w m. Bożanka	2012-2013	Wójt	1 300 000	Fundusze UE, Budżet Gminy
6.	Budowa kanalizacji sanitarnej i wodociągu w m. Broczyna	2012-2013	Wójt	1 350 000	Fundusze UE, Budżet Gminy
7.	Modernizacja oczyszczalni ścieków w m. Zielin	2012-2013	Wójt	6 000 000	EFRR, Budżet Gminy
8.	Budowa wodociągu w miejscowości Glewnik, Bąkowo	2013-2015	Wójt	2 000 000	Fundusze UE, Budżet Gminy
Racjonalne wykorzystanie surowców, wody i energii					
1.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	2009-2011	Wójt	900 000	Fundusze UE, WFOŚiGW, budżet gminy

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebielino 2008-2011

Lp.	Zadania	Okres realizacji	Odpowiedzialny za realizację	Szacunkowy koszt [zł]	Źródła finansowania
2.	Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne	2009-2011	Wójt	150 000	WFOŚiGW, budżet gminy
Ochrona gleb					
1.	Zachowanie i pielęgnacja zadrzewień śródpolnych	2009-2015	Wójt	210 000	WFOŚiGW, budżet gminy
2.	Utrzymanie i odbudowa urządzeń melioracyjnych	2009-2015	Wójt	210 000	Fundusze UE, WFOŚiGW, budżet gminy
Gospodarka odpadami – realizacja zadań zawartych w PGO					
Edukacja ekologiczna					
1.	Budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej	2009-2010	Wójt, Nadleśniczy	500 000	Fundusze UE, NFOŚiGW, budżet gminy
2.	Budowa ścieżek rowerowych z wyznaczonymi ścieżkami ekologicznymi	2008-2010	Wójt, Nadleśniczy	200 000	Fundusze UE, NFOŚiGW, budżet gminy
Ochrona krajobrazu					
1.	Zagospodarowanie parków gminnych	2008-2010	Wójt	450 000	Fundusze UE, NFOŚiGW, budżet gminy

7 Środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe

Jednym z najważniejszych elementów planowania strategicznego jest wskazanie źródeł finansowania dla zaplanowanych do wykonania zadań. Dlatego też na etapie wyznaczania celów i zadań należy uwzględnić zasady i kryteria pozyskiwania środków pomocowych z funduszy UE przyznawanych przez Fundusz Spójności.

Dla Gminy Trzebielino istotne znaczenie mają następujące priorytety:

Priorytet 1. Wzmocnienie potencjału gospodarczego

Priorytet 2. Zwiększenie szans rozwojowych w subregionie śluskim

Priorytety te będą osiągnięte poprzez:

- utrzymanie wysokiej standardów środowiska naturalnego Gminy, a w szczególności:
 - zarządzanie środowiskiem oparte na ścisłej współpracy zarówno na szczeblu gminnym, jak i powiatowym i wojewódzkim,
 - opracowanie systemu monitorowania środowiska naturalnego w obszarze Gminy (woda, powietrze, gleba),
 - realizacja programów modernizacji gospodarki wodno-ściekowej spójnych z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych przyjętego przez Radę Ministrów w grudniu 2003 r., zaktualizowanego 30 maja 2005 r. o wykaz niezbędnych przedsięwzięć w zakresie wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków komunalnych w latach 2005, 2006-2010; 2011-2013; 2014-2015 r.,
 - aktualizacja planu gospodarki odpadami w Gminie,
 - aktualizacja programu ochrony środowiska w Gminie,
 - zabezpieczenie obszarów leśnych przed dewastacją i zanieczyszczeniem.

Decyzją z 7 grudnia 2007 r. Komisja Europejska zatwierdziła Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013. Wielkość środków unijnych zaangażowanych w realizację programu wynosi prawie 28 miliardów Euro, co stanowi ok. 42 proc. całości środków polityki spójności.

Celem programu jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. Program zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO), zatwierdzonymi 7 maja 2007 r. przez Komisję Europejską, stanowi jeden z programów operacyjnych będących podstawowym narzędziem do osiągnięcia założonych w nich celów przy wykorzystaniu środków Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko jest również ważnym instrumentem realizacji odnowionej Strategii Lizbońskiej, a wydatki na cele priorytetowe UE stanowią w ramach programu 66,23 proc. całości wydatków ze środków unijnych.

Łączna wielkość środków finansowych zaangażowanych w realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 wyniesie 37,6 mld Euro, z czego wkład unijny wynosić będzie 27,9 mld Euro, wkład krajowy – 9,7 mld Euro.

Podział środków UE dostępnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko pomiędzy poszczególne sektory przedstawia się następująco:

- środowisko – 4,8 mld Euro
- transport – 19,4 mld Euro

- energetyka – 1,7 mld Euro
- kultura – 490,0 mln Euro
- zdrowie – 350,0 mln Euro
- szkolnictwo wyższe – 500,0 mln Euro

Dodatkowo dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko przewidziane zostały środki na pomoc techniczną (w sumie 581,3 mln Euro).

W ramach programu realizowanych będzie 15 priorytetów:

1. Gospodarka wodno-ściekowa – 3 275,2 mln Euro (w tym 2 783,9 mln Euro z FS)
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi – 1,430,3 mln Euro (w tym 1,215,7 mln Euro z FS)
3. Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska – 655,0 mln Euro (w tym 556,8 mln Euro z FS)
4. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska – 667,0 mln Euro (w tym 200,0 mln Euro z EFRR)
5. Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych – 105,6 mln Euro (w tym 89,9 mln Euro z EFRR)
6. Drogowa i lotnicza sieć TEN-T – 10 548,3 mln Euro (w tym 8 802,4 mln Euro z FS)
7. Transport przyjazny środowisku – 12 062,0 mln Euro (w tym 7 676,0 mln Euro z FS)
8. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe – 3 465,3 mln Euro (w tym 2 945,5 mln Euro z EFRR)
9. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna – 1 403,0 mln Euro (w tym 748,0 mln Euro z FS)
10. Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii – 1 693,2 mln Euro (w tym 974,3 mln Euro z EFRR)
11. Kultura i dziedzictwo kulturowe – 576,4 mln Euro (w tym 490,0 mln Euro z EFRR)
12. Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia – 411,8 mln Euro (w tym 350,0 mln Euro z EFRR)
13. Infrastruktura szkolnictwa wyższego – 588,2 mln Euro (w tym 500,0 mln Euro z EFRR)
14. Pomoc techniczna - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – 220,9 mln Euro (w tym 187,8 mln Euro z EFRR)
15. Pomoc techniczna - Fundusz Spójności – 462,9 mln Euro (w tym 393,5 mln Euro z FS)

Instytucjami odpowiedzialnymi za wdrażanie poszczególnych priorytetów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (Instytucjami Pośredniczącymi) są:

- Ministerstwo Środowiska (priorytety I-V)
- Ministerstwo Infrastruktury (priorytety VI-VIII)
- Ministerstwo Gospodarki (priorytety IX-X)
- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (priorytet XI)
- Ministerstwo Zdrowia (priorytet XII)
- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (priorytet XIII)

8 Monitoring Programu Ochrony Środowiska

Wdrażanie Programu Ochrony Środowiska będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- Stopnia realizacji przyjętych celów
- Stopnia wykonania przedsięwzięć, działań

- Oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem
- Analizy przyczyn tych rozbieżności

Rada Gminy Trzebielino, co dwa lata oceniać będzie stopień wdrożenia Programu, natomiast na bieżąco będzie kontrolowany postęp w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w programie.

Do dnia 30 czerwca 2010 roku zostanie wykonany Raport z realizacji programu ochrony środowiska za lata 2008 - 2009. Wyniki oceny będą stanowiły podstawę do zdefiniowania nowych przedsięwzięć, obejmujących okres 2010 - 2012. Cykl raportowania powtarzany będzie co dwa lata, co zapewni ciągły nadzór nad wykonaniem Programu.

W cyklach czteroletnich oceniany będzie stopień realizacji celów ekologicznych (określonych w tym dokumencie dla okresu do 2015 roku). Ocena ta będzie podstawą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie "Prawo ochrony środowiska", a dotyczących okresu, na jaki jest przyjmowany program ochrony środowiska i systemu raportowania o stanie realizacji programu ochrony środowiska.

8.1 Wskaźniki monitorowania

Systemu oceny realizacji Programu oparty będzie na wskaźnikach (miernikach) stanu środowiska i zmiany presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej. Poniżej zaproponowano zostały istotne wskaźniki monitorowania zakładając, że lista ta nie jest wyczerpująca i będzie sukcesywnie modyfikowana.

Tabela 37 Wskaźniki monitorowania

Cel	Wskaźniki	Oczekiwany stan w 2012 roku	Źródła danych
1. Zapewnienie jakości powietrza atmosferycznego na terenie Gminy Trzebielino zgodnie z obowiązującymi standardami	Stężenia zanieczyszczeń	Brak przekroczeń wartości dla klasy A	WIOŚ
	Roczna emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych	Redukcja emisji w stosunku do 2006 r. o ponad 20%	
2. Przywrócenie i utrzymanie wymaganych standardów jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Klasa czystości wód powierzchniowych	Poprawa klasy czystości wód	WIOŚ
	Klasa czystości wód podziemnych	Poprawa lub utrzymanie klasy czystości wód	
	Przydatność wód do bytowania ryb w warunkach naturalnych	Przydatność do hodowli ryb łososiowatych i karpowatych	
	Stopień skanalizowania i zwodociągowania	Wzrost liczby osób korzystających z wodociągów i kanalizacji	WIOŚ, ZUW Słupsk
	Redukcja zanieczyszczeń w odprowadzanych ściekach	Ładunek zanieczyszczeń nie większy niż w 2007 r., redukcja ładunku azotu i fosforu o 50% w stosunku do 2006 r.	
3. Zmniejszenia emisji hałasu i wibracji do środowiska	Kilometraż remontowanych i modernizowanych dróg	Realizacja założeń Wieloletniego Planu Inwestycyjnego	Rada Gminy
4. Ochrona mieszkańców Gminy i monitoring pola elektromagnetycznego	Liczba wydanych decyzji środowiskowych uwzględniających bierną i czynną ochronę przed wpływem promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie mieszkańców	Lokalizacja źródeł promieniowania elektromagnetycznego zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego	Urząd Gminy
5. Zapobieganie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska oraz eliminowanie i minimalizowanie skutków w razie ich wystąpienia	Rodzaje i liczba zdarzeń mogących spowodować nadzwyczajne zagrożenia środowiska na obszarze Gminy	Minimalizacja skutków nadzwyczajnych zagrożeń środowiska w razie ich wystąpienia	WIOŚ, Urząd Gminy

Cel	Wskaźniki	Oczekiwany stan w 2012 roku	Źródła danych
6. Przeciwdziałanie klęskom żywiołowym	Nakłady inwestycyjne na remonty i modernizacje urządzeń melioracji szczegółowych	Prewencja i minimalizacja ryzyka wystąpienia podtopień, powodzi	Urząd Gminy, Rejonowy Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
7. Racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych i kopalin	Powierzchnia użytków rolnych i ich udział w ogólnej powierzchni Gminy	Ubytek powierzchni użytków rolnych rekompensowany przyrostem lesistości lub powierzchni zieleni urządzonej na terenie Gminy	Okręgowa Stacja Chemiczno Rolnicza w Koszalinie, Dyrekcja Lasów Państwowych, statystyka publiczna, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
	Klasy bonitacji gleb	Utrzymanie lub poprawa klas bonitacyjnych	
	Lesistość Gminy	Nie mniejsza niż w roku 2006	
	Udział gruntów odłogowanych	Możliwie najmniejszy areal	
	Liczba wydanych koncesji na wydobywanie kopalin podstawowych i pospolitych	Wskaźnik opisowy	
4. Zachowanie ciągłości przestrzeni przyrodniczej i wzrost różnorodności biologicznej	Powierzchnia obszarów objętych formami ochrony przyrody	Powierzchnia nie mniejsza niż w 2006 r.	Statystyka publiczna
5. Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego i sprawnego systemu zarządzania środowiskiem	Rodzaje i liczba zdarzeń mogących spowodować nadzwyczajne zagrożenia środowiska na obszarze Gminy	Wskaźnik opisowy	WIOŚ
	Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska	Wskaźnik aktualizowany na potrzeby oceny skuteczności przedsięwzięć inwestycyjnych	Statystyka publiczna, Urząd Gminy
9. Edukacja ekologiczna i promocja walorów przyrodniczych Gminy	Liczba szkolnych kół i klubów ekologicznych	Możliwie największa, wskaźnik opisowy	Urząd Gminy, szkoły, nadleśnictwa, starostwo powiatowe
	Liczba urządzonych ścieżek dydaktycznych		
	Dane liczbowe o imprezach, festynach, akcjach, konkursach, wydawnictwach propagujących ekologiczne postawy		

Źródło: opracowanie własne.

Dla prawidłowej realizacji monitoringu wykonalności celów, priorytetów i zadań Programu Ochrony Środowiska niezbędna jest wymiana informacji pomiędzy Urzędem Gminy w Trzebielinie, Starostwem Powiatowym w Bytowie, Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w Gdańsku oraz pozostałymi uczestnikami procesu wdrażania planu, dotycząca stanu komponentów środowiska oraz stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań. Przewiduje się wymianę ww. informacji w sposób zorganizowany – w ustalonej formie pisemnej lub elektronicznej (sprawozdawczość okresowa).

9 Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska

Nadzór nad realizacją programu w praktyce oznacza określenie zasad zarządzania nim wraz z ustaleniem mechanizmu monitorowania jego realizacji. Program Ochrony Środowiska jest dokumentem o charakterze strategicznym. Stanowi instrument realizacji prawa miejscowego pozostając w ścisłym związku z planami zagospodarowania przestrzennego Gminy, decyzjami o warunkach zabudowy i zagospodarowania oraz decyzjami związanymi z realizacją przedsięwzięć w zakresie gospodarki wodno – ściekowej, gospodarki odpadami, rozwojem terenów zielonych i innych. Samorząd Gminy posiada kompetencje pozwalające mu realizować zawarte w programie cele i zadania. Aby jednak ta realizacja przebiegała spójnie z polityką regionalną konieczne jest przygotowanie struktur administracyjnych do ścisłej współpracy z organami dysponującymi znacznie szerszymi uprawnieniami wynikającymi z ich kompetencji.

Z punktu widzenia pełnionej roli w realizacji Programu można wyodrębnić cztery grupy podmiotów uczestniczących w nim. Są to:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem,
- podmioty realizujące zadania programu, w tym instytucje finansujące,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu,
- społeczność Gminy, jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Główna odpowiedzialność za realizację Programu spoczywa na Wójcie, który składa Radzie Gminy raporty z wykonania Programu. W praktyce Wójt może wyznaczyć koordynatora wdrażania programu – wówczas rolę taką w imieniu Wójta może pełnić wskazana osoba. Zadaniem koordynatora jest ścisła współpraca z Wójtem (o ile nie pełni on tej funkcji osobiście) i Radą Gminy oraz przedstawianie im okresowych sprawozdań z realizacji programu.

Rada Gminy współdziała z organami administracji rządowej i samorządowej szczebla wojewódzkiego, powiatowego oraz samorządami gmin powiatu bytowskiego.

Marszałek i Starosta dysponują instrumentarium prawnym umożliwiającym reglamentowanie korzystania ze środowiska. Natomiast w dyspozycji Zarządu Województwa znajdują się instrumenty finansowe na realizację zadań programu (poprzez WFOŚiGW).

Zarząd Powiatu współdziała z instytucjami administracji specjalnej w dyspozycji, których znajdują się instrumenty kontroli i monitoringu. Instytucje te kontrolują respektowanie prawa, prowadzą monitoring stanu środowiska (WIOŚ), prowadzą monitoring wód (RZGW).

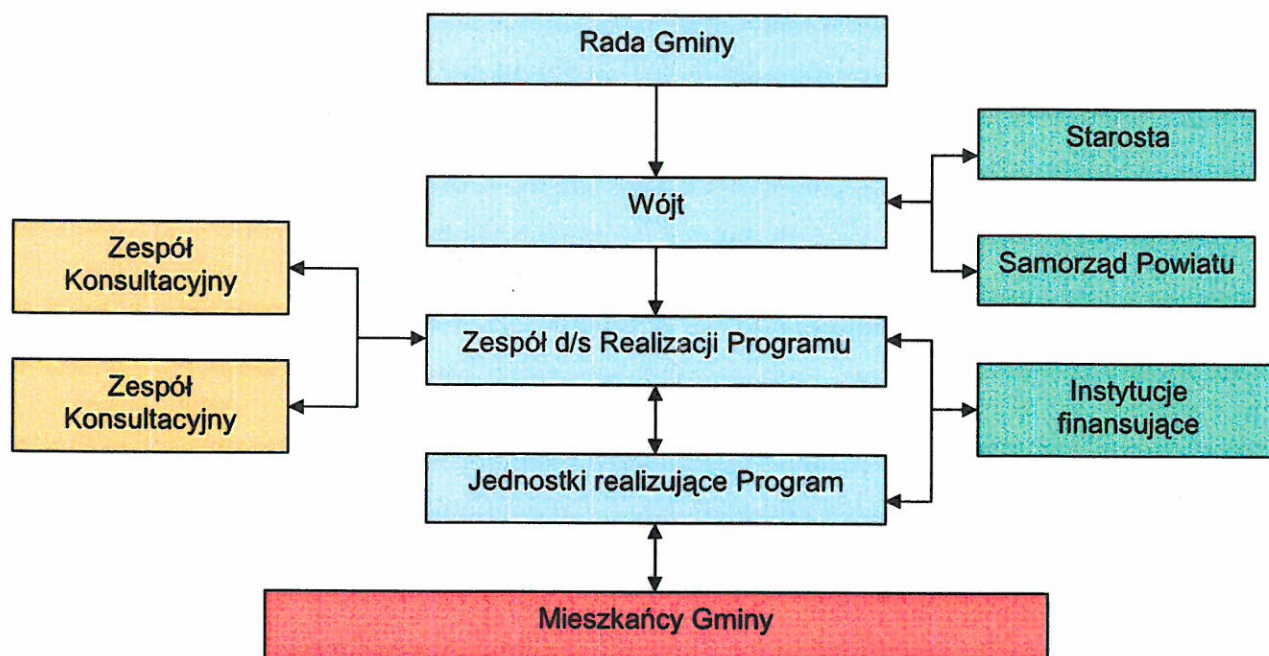
Władze Gminy powinny być wspierane przez Zespół Konsultacyjny, który powinien zostać powołany spośród przedstawicieli lokalnej społeczności zaangażowanych już w proces realizacji strategii rozwoju Gminy.

Zadaniem Zespołu Konsultacyjnego mogłoby być nadzorowanie procesu wdrażania programu oraz uzgadnianie współpracy w realizacji poszczególnych zadań. Spotkania Zespołu Konsultacyjnego powinny odbywać się co najmniej dwa razy w roku.

Dla optymalizacji zarządzania procesem wdrażania programu wskazane jest utworzenie komórki wykonawczej - Zespołu Realizacji Programu. W zespole tym uczestniczyć będą wyznaczeni pracownicy Wydziału Środowisk, a także pracownicy innych jednostek Urzędu Gminy realizujących poszczególne zadania w ramach programu. Zadaniemi tego Zespołu powinny być przede wszystkim:

- koordynacja działań i współdziałania uczestników Programu,
- monitoring realizacji zadań Programu,
- sprawozdawczość przed Zespołem Konsultacyjnym,
- przepływ informacji niezbędnych w koordynacji działań w Programie.

W pracach Zespołu Realizacji Programu powinny także uczestniczyć podmioty gospodarcze realizujące inwestycje zgodnie z kierunkami nakreślonymi w programie.

Rysunek 13 Schemat zarządzania wdrażaniem projektu.

Źródło: Opracowanie własne.